

Aktivní senior polsko-českého příhraničí 1.9.2016 – 30.4.2019

Stručný popis:

Cílem projektu je předcházení marginalizaci seniorů a změna stereotypního vnímání starších osob jako pasivních vytvořením příhraniční sítě spolupracujících subjektů českých a polských samosprávních jednotek, jim podřízených institucí a nevládních organizací zodpovědných za lokální politiku ve věcech seniorů, navázáním spolupráce seniorů samotných pomocí konferencí, kurzů, poradenství, integračních setkání a také vytvořením a administrací internetového portálu věnovaného starším osobám.

Subjekty: Gmina Miasto Swidnica (vedoucí partner), Gmina Kedzierzyn – Kozle, Gmina Miejska Klodzko, Město Náchod, Město Trutnov, Folklorní soubor BARUNKA, z.s. Česká Skalice.

Rozpočet připadající na FS Barunka činí 84 718 EUR

z toho nutných 15 % vlastních finančních zdrojů, t.j 12 707,70 EUR (317 692,50 Kč)

Celkový rozpočet projektu všech šesti partnerů činí 479 427,58 EUR

Spolu se změnami v demografické struktuře společnosti vzrůstá potřeba propagace zdravého životního stylu a organizace volného času starších osob. Proto se jedním z nejdůležitějších úkolů, jimiž je třeba se zabývat, stává příprava místních samospráv na nutnost čelit tomuto jevu a vypracování trvalých forem spolupráce, které v budoucnu pomohou minimalizovat sociální náklady souvisejících se stárnutím lokálních komunit.

Klíčový předpoklad projektu představuje vytvoření formalizované sítě místních samospráv, jim podřízených institucí a nevládních organizací zodpovědných za utváření lokální politiky ve věcech seniorů. Zásadním aspektem projektu bude možnost výměny zkušeností, získávání nových vědomostí a zpracování nových trvalých forem přeshraniční spolupráce v záležitostech týkajících se starších osob. Coby doplněk k aktivitám určeným pro samosprávy získají v rámci projektu nový význam veškeré akce a zájmové činnosti související s aktivizací seniorů v jednotlivých městech pohraničí. Část aktivit se pak zaměřuje na neutralizaci tendencí odsouvat starší osoby na okraj společnosti a pozitivně ovlivní dosavadní vnímání seniorů, chápaných často jako osoby nezúčastněné a pasivní z každé oblasti života. Projekt se soustředí na organizaci volného času seniorů (zohledňuje potřeby a potenciál starších osob), vzdělávání a podpoře ve využívání moderních technologií, utváření dovedností na základě zásad občanského života a ukázce aktivních forem odpočinku se zdůrazněním turistické nabídky a zásad zdravého životního stylu.

Stárnutí společnosti představuje problém, který v době dramatických změn a nepříznivých demografických jevů získává na závažnosti. Tento jev se týká všech aspektů našeho života, ať už se jedná o fungování jednotlivců či celých států. V polsko-českém příhraničí byl zaznamenán nárůst počtu osob v postproduktivním věku. Např. ve Šwidnici i během jednoho roku (2013-2014) vzrostl počet seniorů o 486 osob (tj. o 3,8%). Jestliže ve Vás tento údaj nezbuzuje neklid, pohlédneme na tento problém z perspektivy 12-ti let. Mezi lety 2002 až 2014 počet osob v postproduktivním věku stoupl o 3782 (tzn. nárůst o 39,9%). V demografických studiích se za komunitu starou považuje taková, v níž množství osob starších 60 let překračuje 12% celkového počtu obyvatel, popř. společnost, v níž více než 8% populace je starší 65 let. Na základě analýzy statistických údajů z roku 2012 vztahující se k demografické struktuře obyvatelstva Dolnoslezského vojvodství lze prohlásit, že s 14,2% populace překročivšími práh 65 let se jedná o společnost demograficky starou. Podobně vypadají také statistiky zpracované na české straně. Proto se aktivity určené pro tuto věkovou skupinu směřující k využití jejího potenciálu pro rozvoj lokálních společností ukazují jako nezbytné. Nelze ignorovat fakt, že téměř 1/5 veškeré populace v polsko-českém pohraničí představují senioři. Spolu se změnami demografické struktury nabývá na důležitosti potřeba propagace zdravého životního stylu a organizace volného času seniorů.

Hlavní cíl projektu je totožný s cílem prioritní osy 4 a směřuje ke zvětšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu podporou aktivit o přeshraničním dosahu v oblasti mezilidských vztahů a sociálních iniciativ. Tohoto cíle bude dosaženo díky realizaci dvou cílů dílčích. *Prvním dílčím cílem* bude vytvoření a rozvoj přeshraniční kooperativní sítě místních samospráv, institucí jim podřízených a nevládních organizací pracujících pro seniory. Tvůrci mají v úmyslu zpracování dlouhodobých forem přeshraniční spolupráce výhodných pro všechna zaangażovaná města. *Druhým dílčím cílem* projektu je čelit marginalizaci a vylučování starších osob ze společenského života. Hlavním záměrem projektu je zde vytvoření aktivního přístupu, přístupu otevřeného novým kontaktům i okolnímu světu, dodání odvahy starším osobám a pobídnutí těchto osob, aby se více angažovaly ve společenském životě lokální komunity. Dnešní senioři představují významnou část obyvatel příhraničí, která může při být při minimální podpoře efektivně využita při utváření hospodářského a společenského rozvoje našeho regionu. Senioři jsou potenciálními odběrateli kulturní, společenské a turistické nabídky měst ležících v polsko-českém příhraničí.

Projekt odpovídá specifickým ukazatelům prioritní osy č. 4 Spolupráce institucí a komunit. Realizace projektových aktivit zdokonalí spolupráci v přeshraničním regionu ve dvou směrech: zvýší intenzitu spolupráce institucí alepší úroveň spolupráce a koexistence lokálních komunit v tomto regionu. Projekt pod názvem Aktivní senior polsko-českého příhraničí nabídne příležitost ke vzájemnému seznámení, porozumění a navázání spolupráce v prostředí seniorů na obou stranách hranice. Takto vzniklé vztahy se přičiní k harmonické koexistenci komunit obývajících příhraniční oblasti. Podpora přeshraniční spolupráce na úrovni mezilidských vztahů, kulturních akcí a spolupráce administrativních jednotek a sdružení posílí proces integrace a také turistický ruch v příhraničí. Navíc podpisem dohody formalizovaná spolupráce samospráv, jim podřízených institucí a nevládních organizací zabývajících se utvářením lokální politiky ve věcech seniorů bezprostředně povede ke zlepšení jakosti služeb poskytovaných této čím dál tím početnější věkové kategorii obyvatel polsko-českého pohraničí. Dosažení těchto výsledků lze docílit realizací plánovaných aktivit, tzn. konferencí, diskusních fór, dílen, integračních setkání a seniorům věnovaného dvoujazyčného internetového portálu.

V rámci projektu bude zrealizována řada aktivit:

1. Konference pro osoby pracující se seniory

Městská obec Świdnica a Město Trutnov zorganizují každý jednu konferenci pro 60 osob (dohromady 120 osob); Trutnov - I 2017, Świdnica - XII 2018. Účastníky budou představitelé samospráv, jim podřízených institucí a sdružení pracujících se staršími osobami. Tématy konferencí budou otázky související s široce pojatou tematikou seniorů např. organizace volnočasových aktivit starších osob. V rámci konference účastníci představí své zkušenosti, ověřené metody a nápady k realizaci v budoucnu.

2. Kurzy a workshopy aktivizující starší osoby - umělecké např. fotografické, decoupage, dekorace, keramika, divadelní, hudební, rukodělné, výtvarné atp., taneční, pohybové např. nordic walking, aerobic atp., zdravotní např. kurzy vaření, zvládání stresu a deprese, techniky trénování paměti atp. (**FS BARUNKA: workshopy:** výroba slaměných ozdob při akci Posvícení 2017, výroba papírových kvítků při akci Majáles 2018, výroba masopustní masky – škrabošky při akci Masopust 2019) a (**kurzy-dílny:** textilní výroba (čepce), pletení z orobince (tašky), regionální kuchyně (posvícení)).

3. Organizace integračních akcí tzn. vystoupení, průvody, pikniky, festivaly, výstavy, trhy pro seniory, pobízející k aktivitě intelektuální, fyzické i společenské. Kromě toho každé město zaangażované do projektu, tzn. Świdnica, Kędzierzyn-Koźle, Klodzko, Trutnov, Náchod a Česká Skalice, zorganizuje zájezdy na integrační setkání ve zbývajících partnerských městech. Každého zájezdu se zúčastní 45 osob z každého partnerského města. Projektoví partneři Trutnov a Klodzko zrealizují každý dvě události, partneři - Świdnica, **Česká Skalice** a Kędzierzyn-Koźle každý **3 akce (Posvícení 2017, Majáles 2018 a Masopust 2019)** a Město Náchod 1 integrační setkání.

4. Organizace setkání pracovní skupiny. Świdnica zorganizuje 2 setkání pracovní skupiny. Každý ze zbývajících partnerů zorganizuje schůzku jednu.

Všichni partneři projektu se vynasnaží zajistit udržitelnost výsledků projektu a jeho přeshraničního dosahu mj. údržbou a aktualizací internetového portálu Aktivní senior polsko-českého příhraničí. Polské a české veřejné instituce a nevládní organizace budou na základě vzniklých partnerských smluv i nadále spolupracovat na zlepšování politiky ve věcech seniorů. Navázané kontakty a přátelské vztahy posílí vzájemné přeshraniční vazby, zintegrují příhraniční společnosti, prohloubí povědomost seniorů o kulturním dědictví, tradicích, zdravém životním stylu a prevenci chorob i o občanské uvědomělosti. Integrace cílových skupin se stane impulsem k dalším vzájemným návštěvám, k využívání kulturní a turistické nabídky měst na druhé straně hranice a k organizaci dalších společných iniciativ v budoucnu.

Propagace projektu: Městská obec Świdnica vytvoří a společně s projektovými partnery bude provozovat internetové stránky "Aktivní senior polsko-českého příhraničí". Každý partner bude připravovat materiály k umístění na stránkách, tzn. informace o aktivitách organizovaných v rámci projektu, událostech a setkáních v polsko-českém příhraničí týkajících se seniorů, jejich aktivizace, zdravého životního stylu atd. Administrováním stránek vytvořených v souladu se současnými technologickými standardy se bude zabývat vedoucí partner. Dvojazyčné internetové stránky bude představovat první velké přeshraniční médium pro instituce (včetně nevládních organizací) a samotné seniory, jehož elementem bude diskusní fórum týkající se všeobecně chápané problematiky starších osob. (<http://www.seniorpogranicza.eu/cs/>)

Klíčové aktivity:

Projekt je od svého počátku připravován a konzultován společně. Z důvodu efektivní přípravy probíhá aktivní komunikace mezi jednotlivými partnery jak formou společných pracovních schůzek, tak formou emailové a telefonické komunikace. Jednotliví partneři komunikují s regionálními konzultanty. Partneři vytvořili společný realizační tým skládající se z 1-2 pracovníků každé z partnerských institucí zaangażovaných při přípravě projektu. V období přípravy projektové žádosti se konalo 5 pracovních setkání (15.10.2015, 05.11.2015, 27.11.2015, 22.01.2016, 28.01.2016). Během prvního setkání partneři odhlasovali, aby se vedoucím partnerem projektu stala Městská obec Świdnica. Na pracovních setkáních byla definována věcná oblast působnosti a finanční rámce projektu. Bylo taktéž ustáleno, že každý z partnerů vyplní adekvátní část projektové žádosti a zpracuje rozpočet své části tohoto předsevzetí. Projektoví partneři dodají vedoucímu partnerovi přílohy týkající se jimi realizovaných částí projektu. Partneři podepsali také dohodu o spolupráci definující pravidla spolupráce v souvislosti s realizací projektu.

Regionální strategie a koncepce:

1. Strategie Rozvoje Dolnoslezského Vojvodství 2020 , Cíl 7. Sociální začlenění, zvyšování úrovně a kvality života; Dolnoslezská Strategie Sociální Integrace 2014-2020 (bod Stárnutí populace, mikrosféry: Podpora, Integrace, Spolupráce).
2. Strategie Rozvoje Opolského Vojvodství do roku 2020, Cíl 2.1 i 5.1
3. Strategie Rozvoje Královehradeckého kraje 2014-2020: 1. Konkurenceschopnost a inovace - 1.4 Zvýšení atraktivity Královehradeckého kraje pro další rozvoj turistiky, významné oblasti lokální ekonomiky, 3. Veřejné služby a společnost, 3.2. Zlepšení sociálního prostředí a zajištění dostupných a kvalitních sociálních služeb obyvatelům Královehradeckého kraje.

Během přípravy projektů se partneři seznámili s dostupnými příklady osvědčených postupů použitých v již zrealizovaných sociálních projektech týkajících se záležitostí seniorů. Byly využity databáze Fondu Sociálních Iniciativ vedeného Ministerstvem Práce a sociálních věcí (PL) jakož i databáze projektů uskutečněných v Evropě, financovaných z unijních prostředků nacházející se na internetové stránce <http://www.interact-eu.net>

Každý z partnerů projektu pořídil propagační materiály - FS Barunka:

- roll-up pro prezentaci projektu
- 2 přenosné počítače s vybavením a softwarem na přípravu a zpracování výstupů z tvořivých dílen, uměleckých workshopů a integračních akcí
- kostýmy které budou prezentovány na pořádaných integračních akcích (Posvícení 2017-Babička:košile, šněrovačka, sukně, spodnice; Mlynář: košile, kalhoty, kabátek, čapka; Mlynářka: košile, sukně, šněrovačka, spodnice; Muzikanti – 3 komplety: košile, vesta, kalhoty; Majáles 2018-Učitel - kabátek, kalhoty, košile, vázanka; chasa- 3 komplety ženské: košile, šněrovačka, sukně; 3 komplety mužské – košile, kabátky, střevíce; Masopust 2019 – Klibna-ukázka masopustních tradic),
- ceny pro účastníky soutěže o „Posvícenský koláč“ v rámci Posvícení 2017
- dárky pro seniory na památku - omalovánky Posvícení, zpěvník Majáles, pohlednice Masopust
- dárky pro účastníky návštěv v partnerských městech – deky, cvičební podložky, balanční podložky

Ocenění projektu v PL:

„16. října 2018 se v Divadle Jana Kochanowského v Opolí konal galavečer oslavující úspěchy při využití prostředků z Evropských fondů na území Opolského vojvodství. Pozvaní zástupci samospráv, hospodářských subjektů a institucí převzali z rukou maršálka vojvodství, pana Andrzeje Buly, ceny za realizaci projektů financovaných Evropskou Unií v rámci Regionálního operačního programu Opolského vojvodství 2014-2020 a Programu Interreg Česká republika - Polsko.

V čestném kruhu mezi mnoha dalšími oceněnými projekty se ocitl také mezinárodní partnerský projekt realizovaný Městskou obcí Svídnice, Městem Kędzierzyn-Koźle, Městskou obcí Kladsko, Městem Náchod, Městem Trutnov a Folklórním souborem Barunka z České Skalice pod názvem „Aktivní senior polsko-českého příhraničí“. Získal první cenu v soutěži „Fondy umí“ v sociální kategorii za vzorovou spolupráci mezi institucemi a komunitami. Celá akce se nesla ve fotbalovém duchu a tomu odpovídaly tituly pro vítěze jednotlivých kategorií. A tak se Aktivní senior polsko-českého příhraničí stal „Nejlepším záložníkem Evropských fondů“.

– viz zprávu na www.seniorpogranicza.eu/cs/